

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hához hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásán
vagy megőrzésére nem vállal költ.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 26.

Álarczos bál.

Van abban humor, hogy éppen tegnap adta elő az opera az Álarczos bál című nagy operát.

Az egyetemen is éppen most indul meg a leleplezése annak, hogy az ottani tudományos oktatás egy része nem más, mint álarczos bál. Komédia, a hol az egyetemi tanár urak a tudomány álarcza alatt tánczoltatják az ifjúságot a saját füttyük szerint. Mig az álarcz fönt van, addig egyes naiv lelkek nagyot csodálkoznak egy-egy komorabb alakon. Hüh, micsoda komoly tudomány lehet az, a mit ez vagy az a hosszú czopfos, kongó vaskalapba bujtatott bácsi előad! Ugy hat némelyikre, mint valami túlvilági zene a tudomány kiapadhatlan forrásából, tanulják szorgalmasan a kellő lépéseket, hogy mikor a vizsgán az a komoly bácsi muzsikál, a zenére el ne bukjanak. Van rettegés, izgalom, táncz és bukdácsolás a tanár urak füttyére, mig egyszerre —

Mig egyszerre eljön az éjféli, lehull a tudományos álarcz s kisül, hogy a rettegett alakon legrémesebb volt a czopf és a vaskalap.

Azonfelül — semmi.

A tudományegyetemen most következett el ez a kritikus éjféli. Uraim, a komédiának vége! Le az álarczozal! Hadd lássuk, kivel volt eddig dolgunk.

Jó azoknak, a kik eddig álarcz nélkül mulattak, a kiknek a tudomány nem álarczul szolgált, a kik magát a tudományt képviselték. Rájuk nem jelent kritikus időpontot a leleplezés, ők maradnak azok, a kik voltak: az igazi tudomány, az igazi igazság bajnokai, a kiket megbecsül, szeret és tisztel az egész bálozó közönség — pardon! az egész tudományegyetem. De mi lesz azokból, a kiktől lehullván a czopf és vaskalap, lehullván a tudományos álarcz, ott maradnak leleplezve, mint egy szinpadai bölcs?

Annyi fog maradni belőlük, a mennyi a szinpadai bölcsből.

*

Pikler Gyuláról szól az ének.

Ugy ismertük őt eddig, mint az egyetemi modern czopf és vaskalaposág egyik félelmes képviselőjét. Kanállal látszott szedni és mérni a tudományt s ember lett legyen az, a ki az ő bölcsészetén el tudott igazodni. A bölcsészet nyulós voltát felhasználva, kellő gyúrások és átformálások után gyártott egy jogbölcsészeti rendszert saját képére és hasonlatosságára, a melyet nagyszámu könyvekben igyekezett a közönséggel, főleg jogászokkal beszélni. A könyveket megvette, a kinek pénze volt rá, bevágta, a kinek muszáj

volt, de mert bajos volt benne logikát találni, egyszerűen kimondták a szerzőjére, hogy nagy tudós.

Itt az éjféli. Lássuk, hol volt csak álarcz a tudományosság?

Az ifjúság megkondította a harangot s egyszerre kitünt, hogy az egyetemi tanács függetlensége — álarcz. Parancsol a miniszter, végrehajt a tanács. Az egyetemi tanács ítél, de a miniszter ítél.

Kitünt, hogy az egyetemi tanács igazságérzete — álarcz. A kereszt jogát nem ismeri el, az ifjúságot terrorizálni akarja s nincs rá más alapja, mint a miniszter önkénye, sic volo sic iubeo-ja.

Kitünt, hogy egyes tanár urak nagy tudománya — álarcz. Mögötte nincs más, mint a keresztény és a magyar hazafias eszmék lenézése, sőt megvetése.

Pauerről nemrég volt szó, most Pikler Gyulára került a sor.

Budapesti egyetemi körökben állították össze a következő kis leleplezést:

Egyenesen nevetségessé igyekeznek tenni nemzetünk legszentebb tradícióit azok az előadások, amelyeket dr. Pikler Gyula jogbölcsészeti tanártól nap-nap után kénytelenek vagyunk hallgatni.

Állításunk igazolására szabadjon a tisztelt tanár ur előadási tenorjából néhány eszmét fölemlítenem, melyek nézeteinek felületességét és frivolitását eléggé bizonyítják. A társadalmi osztályok keletkezéséről szolt, czáfolván azon nézetet, mely szerint a társadalomban mindig voltak elnyomók és elnyomottak, szerinte a társadalmi osztályok keletkezésének egész más az oka; már a baromtenyésztő népeknél látjuk, hogy némelyek, kik ügyesebbek, jobban tudnak gseftelni, a helyzetet jobban felhasználni, a többiek marháira szert tesznek, azok pedig, kik vagyontuk az előbbieknél élelmességgé folytán elvesztették, kénytelenek a gazdagabbak szolgálataiba szegődni. Ezen gazdagabbak, hatalmasabbak lesznek ezen népek előkelői, nemesei. *A nemeseknek alapja tehát nem a fegyveres hatalom, nem a személyes érdem megjutalmazása, hanem a gseft, a vagyongyűjtés módjainak minél furfangosabb és sokszor erkölcsstelen felhasználása.*

Más alkalommal a kozmopolitizmus előnyeit fejtegetve így szolt: *»Az én czéлом az, hogy az önök szívéből az ilyen kicsinyes fogalmakat, mint a haza, nemzet kiirtsam.«*

A vallásról, meg erkölsről pláne furcsa fogalmak vannak; a vallás szerinte *az emberi butaságnak és korlátoltságnak egy megnyilatkozása*; — erkölsről pedig egyáltalán nem lehet beszélni, mivel az emberek tisztán egoisták és *semmi erkölsös dologra nem képesek*, utopisztikus rendszerében a társadalom az egoizmus alapján van szervezve.

Hát az bizonyos, hogy az emberek egoisták, hogy a társadalom nagy büne a szertelen egoizmus, arra azonban nem buzditanám soha az ifjúságot, hogy az egoizmus legyen minden tetteinek rugója, sohasem állnék elő olyan szellemeskedésekkel, mint a tanár ur, ki egy elő-

adásában kitérve a Podmaniczky-utezai kenyérszotogató boltra, eme humanus intézményről förülbélül így nyilatkozott: Bizony én azt nem sztem, hogy ilyenre adjam a pénzem, inkább fürdőzésre költöm, vagy veszek magamnak egy szmyrna-szőnyeget.

Nézeteit minduntalan változtatja, mit egyik könyvében állit, azt a másikban tagadja vagy másképp mondja, mint azt maga is számtalanszor kifejezi előadásaiában: *»Uraim, alapos gondolkodás után az igazságosságról szoltó nézeteimet megváltoztattam.«* Előadása pedig nem egyéb egy folytonos dicsekvésnél, önállóságának fitogtatásánál és szószátyárkodásnál; órákon át saját zseniális nézeteit fejtegeti néhány szolgálékü hallgatója éjlenére áhitezva.

Az egészben azonban csak az a szomorú, hogy az ő kiforratlan nézeteit és szellemeskedéseit, melyekről még a tudományos kritika nem nyilatkozott, minden jogásznak hallgatni kell, mert ezeket a vizsgálaton megköveteli, az, ki más könyvből készül, vagy saját nézetét ki meri mondani, menthetellenül elbukik. Ő valóban önző, nem hiába az önzést teszi az összes emberi cselekvések alapjául.

Ajánlom a tanügyi kormány figyelmébe ezen kiforratlan irányt, melynek szükségképpen hazafiatlanságát, vallástalanságát és erkölsi nihilizmust kell előidézni a könnyen megteveszthető és minden filozófiai műveltség nélküli ifjúság lelkében.

Ezek után, azt hisszük, Pikler Gyula jogbölcsészeti rendszere meg fogja kapni a maga elismerését: tudni fogja róla mindenki, hogy biz az csak álarcz, a melytől kár megijedni, de a melyen igen jól lehet mulatni. Milyen fura kis musmus-kép!

S nem fognak azon sem csodálkozni, ha egyre fogy a Budapesten szigorlatozók száma s Kolozsvár szigorlati forgalma egyre szaporodik. Hiszen kérem, álarczos bálba olcsóbban lehet menni Nagyváradon; a ki pedig szigorlatra készül, az egy életnek akarja alapját megvetni s nincs kedve elcsúszni az élet egyik legkomolyabb perczében — egy álarczos bálon.

K. A.

Formula a főrendek inkompatibilitásáról.

A miniszterelnök, mint Budapestről értesülünk, már megtalálta a formulát, melylyel le akarja csillapítani a kormánypart háborgó elemeit, melyek tiltakoznak az ellen, hogy ők inkompatibilisek legyenek, a főrendek ellenben nem. Ez a formula pepig az volna:

A képviselők összeférhetetlenségéről szoltó törvénybe bevesznek egy paragrafust, mely elvileg kimondja, hogy a főrendek összeférhetetlenségét külön törvényben kell szabályozni, mely külön törvény a jövő országgyűlés első ülészaka alatt okvetlen létesítendő.

A formula tehát meg van; mi lesz a sorsa, az a jövő titka.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 26.

Az ülés elején kitűnt, hogy a Ház nem határozatképes, tehát azok a párt-ukázok, melyek a szabadelvűeket az Adria vitára berendelték, meglehetősen csütörtököt mondtak. Immel-ámmal jönnek be a kormánypártiak megszavazni a szerződés pontjait.

Mikor aztán a Ház határozatképesé lett, megindult a vita és eljutottak a 27-ik szakaszhoz, mely az *adómentességről* szól. Itt nagy vita indult meg, mely hosszabb égi háboru tüneteit viseli magán.

Fichler Győző intézte az Adria adómentességének botránya ellen az első támadást. Érdekes beszéde lázongásba hozta a kedélyeket, kivált mikor kimutatta, hogy társaságnak nemcsak az adót, de minden illetéket, még az utadót, meg a *belegápolási illetéket* is elengedik. Határozati javaslatot nyújtott be annak érdekében, hogy a társaság adó alá vétessek.

Folytatta a harcot, mely már élénken hullámzott **Polónyi Géza**, aki éles támadás után azt követelte, ha már megadják az adómentességet, vegyék a szerződésbe, hogy egy részvény osztaléka 6%-nál több nem lehet, vagy ha ezt meghaladja, az állam osztozik a haszonban.

Ezután **Major Ferencz** beszélt a szakasz ellen, szintén élesen összeköttetésbe hozta az Adria adómentességét a közelgő választásokkal. Major hosszan beszélt és beszéde közben szünetet is kapott, a mi előre jelezte, mekkora terjedelmet ölt e szakasz vitája.

Elnök **Tallán Béla** 10 órákor nyitja meg az ülést.

Kola János beterjeszti az igazságügyi bizottság jelentését, a szegédi *Közvélemény* sajtópere tárgyában.

Napirend:

az Adria szerződésének részletes tárgyalása.

A 11 §-nál
Buzáth Ferencz módosítást terjeszt be, mely szerint a szerződés ez a pontja akként módosíttassék, hogy a társaság üzletszabályzatán csak is a m. kir. kereskedelmi miniszterrel egyértelműleg változtathasson.

Hegedüs Sándor miniszter helyesnek tartja Buzáth módosítását, de erről a szerződésben meg van a kellő intézkedés.

Kéri eredeti szövegben elfogadni.

A Ház nem határozatképes.

Rakovszky István a házszabályokhoz szólva, kéri a ház tagjait megszámlálai, mert az nem határozatképes.

A képviselők megszámlálása után kitűnik, hogy csak 96 képviselő van jelen és így a ház nem határozatképes; elnök az ülést 10 percre felfüggeszti.

Elnök az ülést újra megnyitja, konstatálja, hogy a ház határozatképes. A ház többsége elveti Buzáth módosítását.

12. §-nál

Major Ferencz: A társaság kihágási bírság pénzeit alacsonynak tartja s indítványozza, hogy a bírság nagysága 100—1000 koronáról 100—5000 koronáig emeltessék.

Hegedüs Sándor miniszter a bírságpénzek nagyságát elegendőnek tartja.

A ház Major Ferencz indítványát elutasítja.

A 13. §-t elfogadta felszólalás nélkül a ház. Hasonlóképp szó nélkül fogadja el a ház a 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., és 23. §-t.

A 24. §-nál

Major Ferencz kifogásolja az Adriának adott szubvenziót. Különösen kifogásolja a szállítási praemiumot.

Hegedüs Sándor miniszter: Erre nézve már az általános vita folyamán nyilatkozott.

A ház a tételt elfogadja.

Az adómentesség.

A 27. §-nál

Fichler Győző: Nem hiszi, hogy a házban találkozni fog egy képviselő is, a ki a mai rossz viszonyok között, mikor az egész ország nyomorral, létkérdéssel küzd, hozzájárulna ahhoz, hogy oly gazdag, nagy társaságnak, mint az Adria, adómentesség adassék.

Ma, mikor pénzvizonyaink oly silányak, hogy a tőke után nyert 5% kamat már na-

gyon előnyös tőkebefektetés, ily körülmények között a legnagyobb lelkiismeretlenség, hogy egy oly társaságnak, melynek befektetett tőkéje 14%-ot jövedelmez, adómentességet adjunk.

Ezt oly igazságtalanságnak tartja, hogy nem hiszi, hogy ehhez a ház hozzájárulna s ezt megszavazná.

Hivatkozik a szabadelvűpárt pártfegyelmére, vessen számot lelkiismeretével és szavazza meg ezt a galád adómentességet.

Rakovszky István: Gyalázat, botrány!

Zaj a baloldalon s a néppárt veri a padokat.

Fichler Győző: De igen a t. tuloldal ezt nem fogja ellen-zni, mert mindig csak arra felé hajlik igazságérzete, a hol a pénz, a milliók tanyáznak.

Rakovszky István: A bankdirektorok.

Fichler Győző: Kérde a házat, minek az alapján dédelgetnek így egy gazdag magántársaságot? Hisz vannak nekünk állami intézményeink, melyek pedig meg vannak adóztatva. Ilyen a Magyarállamvasut, s az állami gépgyár. — Erre nézve határozati javaslatot terjeszt be, mely szerint az Adria minden létező adó alá vétessek. (Élénk helyeslés balfelől.)

Polónyi Géza: Azt hiszi ez a törvényjavaslat legalkalmasabb, hogy a mostani kormányrendszerről a mérleget megalkothassuk. (Helyeslés.)

Nagyon jellemző a szabadelvű pártra az a jelenség, hogy a mikor a névszerinti szavazásra került a sor, majdnem határozatképtelen volt. — Azt hiszi, hogy itt egy *politikai szemérmelenséggel* állunk szemben, mikor egy megkötött, a miniszter által aláírt *noli me tangere* szerződést vitatunk, melyen ex offo semmit változtatni nem szabad. Ez az önkény legmagasabb foka. A miniszter itt téved, nagyon téved — mert politikai nézetben tévedni emberi dolog, de ily egyéni dologban tévedni nem szabad, s nem lett volna szabad a kereskedelmi miniszternek. — Mert inkább essen csorba egy ember tekintélyén, mint a törvényhozás tekintélyén. A miniszter rosszakaratulag járt el, mikor egy ily már megkötött, tehát változhatatlan szerződést terjesztett be. —

A „TISZANTUL” TÁRCZÁJA.

Paraszt itélkezés.

Itta: Mányiné-Prigl Olga.

Egy nagy árkot ástak a csegődi határban. Olyan nagy árkot, hogy a Körözs nyár évadján, a mikor nincs kedve hanykolódní, — szépecskén megfört volna benne. Nagy földhányás húzódtott a két szélén, a gyöpös hant a legaljára került a sárga réti virággal együtt. Oldalt, a rézsontos meder simára volt verve, hogy megcsillant rajta a nap s kemény volt, mint a gránit.

Tulnan a másik végén még ugyancsak dolgoztak. A nekilámasztott deszkapalló meredek feljáromján nyikorgott a földdel meghányt talicska, olykor meg is hajlott a palló, hogy azt hitte volna az ember, mindjárt kettépattan. De azért csak olyan bátran végigmege azon a munkás, mint a kötélitáncos a maga alkalmatosságán. Meg se szédül a három, négy méteres mélységtől.

Olykor káromkodja el magát, a mikor a szél is ellene dolgozik. Megfogja a talicska kerékét, vagy a szemükbe szórja az iszapot, a mit odalentől még nedvesen hoznak fel, de a tavaszi szél megszákkasztja, világá eresztí, mire fölrének. Beveszi magát azingök ránczába, megtapad a bőrükön, a mit kikezd olykor, mintha ezer tüvel szurkálták össze.

Hanem azért akad rá ember elég, mert a kubikosokat jól fizetik.

Tavasszal egész raj indul utnak egy-egy faluból. Ásóval, kapával, nagy vászonzacskóval a hátukon szállnak föl egyenként a vonatra, hogy vége, hossza sincsen. Csak csodálja az ember, hogy férnek be annyian. A fiatalabbja nótába kezd, az öregje közül is bele-belebődül egy-egy rekedt, megviselt hang. Jóllehet odabent a vedlett szür mögött valahol beléjök nyilallik valami, a mi jobban fáj, mint a keserves szél, az éles homok. Annál jobban fáj, mentől messzebbre marad el tőlük a falujok akáczos erdeje. Beleölik a nótába, míg az itthon maradt asszonyok, lányok a korlátok mögött szoronganak.

A kocsi közt az utolsóba, maga is utána ngrik az embereknek egy takaros menyecske. Nagy csikos abroszba a holmija, könnyedén emeli fel a meredek garádicsra.

Az ura átveszi tőle a csomót. Odabent meleg van, majd lefolladnak.

— Van jó módod, szól oda neki egy öreg kérés munkás, — itt tőretni magad. . . .

— Elbirom én azt, megöl az unalom otthon, mikor se gyerek, semmi . . .

— Ugy-e oda ad az Isten, a hova nem kellene? — tréfál az öreg, s a magára gondol, a kit mindig a halálnak ígérget, de igazában jobban szereti a másik nyolcraál, mert hát a legkisebb.

A sebes kocsi jelez, indul, emezek egyenként elesenedesednek, csak a vonat dübörgése hallatszik, a mint végig ontja kötfelől a sikságot.

Hogy megjönnek, legelsőbb is jelentkeznek a mérnökknél. Az beírja a nevüket, kiadja a

napiparancsot, mire a felügyelő szétosztja a munkát. Itt a csegiek dolgoznak, amott a farkasfalviak. Nem napszám járja, hanem aszerint fizetnek, ki hány kubikot és ki. Kevésszóbeszéd esik hát egymásközt, kiki dolga után lát. Ha esténként összekerülnek a barakban.

A Cszik András asszonya elől jár mindennütt. Olyan könnyen bírja a talicskát, hogy még a válla se rándul meg belé. Kék festő szoknyája föl van tűzve a csipőjére, lábára szinte illik a szijas bocskor. Nem ingerkednek vele az emberek, csak egy idegen legény merészelt vele olyat megtenni, hogy egyszer hirtelen melléje kerülve, megcsókolja a kíváncsatos szép nyakát. De ki is kapta a részét azonnal. Szép szál erős fiu volt a legény és ilyen szegény még nem esett rajta. Az arca szinte fekete lett, a vér ugy felfutott belé az indulattól.

— Csak ugyse térhetsz ki előlem, mondta aztan gögösen az asszonynak.

Pár nap mulva mintha efelejtették volna az egészet. A legény is, az asszony is jókedvűnek látszott. El se mondta az urának, nehogy rávadítsa a legényre s baj támadjon beléle. Fiatal dévajkodás volt, más semmi.

Közben egyre jobban kinyíllott az idő. Eleven pázsit verte fel körül a mezőt, a langyos porhanyó föld éltető, édes lehelletet árasztott, a mit szeretszét hordott a hullámzó tavaszi szél.

Egy csupa napsugaras délután, az ég is kékebb volt akkor, — ijedt, zürzavaros kiál-

Hivatkozik a törvényre, mely alól *semmi kivétel* a kereseti adóra vonatkozólag nem ösmer, miért birna adómentességgel az Adria?

Az osztalék csak 6% lehet.

Különb is két controvers dologgal állunk szemben. — A pénzügyminiszter azon fáradt, hogy minden egyes jövedelem adó alá essen, — a kereskedelmi miniszter pedig praemium képen elő áll azzal, hogy az országgyűlés szabadítsa fel adó alól a monarchia leggazdagabb társaságát. — Követeli, hogy járuljon hozzá ahhoz a ház, hogy csak abban az esetben kap az Adria subventiót, ha a 6%-os dividendát tul nem lépi (Ugy van! helyes.) vagy pedig igenis adjunk subventiót, de a társaság kötelezve van, hogy a 6% dividendánál magasabb osztalék az állampénztárba kerüljön. Szeretné hallani, mi az oka annak, hogy az Adriát ennyire dédelgetik. — A miniszter nemcsak az országnak nem tett ezzel a törvényjavaslattal hasznot, — de a saját pártjának kárára is volt. (Ugy van, balfelől.)

Nem férfias eljárása a szabadelvű pártnak, hogy a pártfegyelem mögé buvik, anélkül, hogy nézetét itt nyilvánítsa. Ezt elvárja a mai rendszer reputációjának érdekében is. (Helyeslés balról.)

Major Ferencz: T. ház!

Kell a pártkassának!

— Halljuk a minisztert! Most beszéljen! — balfelől.

Pichler Győző: No pénzügyminiszter ur, most szóljon!

Major Ferencz: A magyar parlament nem vállalkozhatik arra, hogy egy ily gazdag társaságnak subventiót és adómentességet adjon.

Förster Otto: Kell a pártkassának!

Major Ferencz: A mezőgazda, az iparos, ki nagyon kis hasznot kap terméke után, — mégis köteles nagy adóját lefizetni, érthetetlen előtte, miért kapja ezkedvezményt az Adria?

Népképviselői voltánál fogva sem járulhatna ehhez hozzá, mert amennyi adót engedünk el az Adriának, annyi új teher fog a szegény adózó polgár vállaira neheznedni. — Ki-

tás hallatszott a gödrökből. A munkások ásóval, csákánnyal estek neki a hatalmas földtömegnek, mely idomtalan darabokra válva, pozdorjává zúzta a följáró deszkát, a min épen a szegény Csizik András toltá volt a földet. Meg is találták alatta, de már nem volt benne élet. Halavány volt, mint a viasz, ugy vitték az asszonya elébe.

Hangtalan volt az asszony fájdalma, csak lerogyott az ura mellé. Az emberek körülfozták, otyik lekapta fejről a zsiros kalapot. Csak Cser Dénes, a setétarczu legény nem volt sehol.

Két doktor, meg a szolgabíró állapította meg, hogy omlott rá a nagy darab föld a szegény Csizik Andrásra. Megesik az ilyesmi. Egyszerre laza talaja akad a munkás, a mely eltemeti, ha idejekorán észre nem veszik.

A puha, életadó rög, a kenérosztó föld ölte volna meg a szegény Csizik Adrást, a ki oly sokszor végigsimította, a ki ott aludt el az ölében, fejét odaszoritva, mintha csak a szive dobogását hallgatta volna.

Talán ép azon a helyen most az asszonya könnye hull s a megöntözött földön gyászvirág fakad.

Egy hétre rá, ötödik napon a temetés után, valahogy összekerültek a gödörbe Cser Dénes, meg az öreg Rátóth Mihály, a ki egy falubeli volt Csizikékkal. Nagy magas, sugár ember volt Rátóth Mihály. Kemény nézésű, szikár termettel. A hogy szemközt találta magát Cser Dénessel, letette a talicskáját. Nézte

váncsi, miért kellett éppen most a választások előtt az Adria adóelengedését tárgyalni! Ugy látszik, a pártkassánakvan szüksége pénzre. Mert csak ugy képzelhető, hogy annyi kedvezményt adjunk egy tisztán osztrák kézben levő társaságnak.

A szónok 5 percz szünetet kér.

Szünet után Major és Buzáth képviselők vitatkoztak egymással, mely után elnök az ülést berekesztette.

Mária Valéria főhercegnő a gyermekmenhely-egylet megnyitó ünnepélyén.

Budapest, ápril. 26.

Mária Valéria királyi hercegnő ma délelőtt 11 órakor nyitotta meg a védnöksége alatt álló budapesti országos első gyermekmenedékhely-egyesület IX. ker. Vendel-utczában épült új központi intézetét.

Az ünnepélyes megnyitás nagy fényvel ment végbe.

Az intézet déli növényekkel szépen felszített előcsarnokában már 11 óra előtt jóval egybegyűltek az egyesület választmányi hölgyei, élükön gróf Károlyi Sándornéval, aki kiapadhatatlan jótékonyágával valóságos nemtője az egyesületnek és Adler-Bancalari Hedvig alelnökével.

Ott voltak még: Károlyi Erzsébet gróf kisasszony, gróf Wenckheim Frigyesné, gróf Csokonics Eadréné, gróf Cziráky Béláné, gróf Károlyi Istvánné, gróf Károlyi Lászlóné, özv. gróf Károlyi Viktorné, gróf Forgách Józsefné, gróf Zay Adolfné.

A kormányt Széll Kálmán miniszterelnök, Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter, Darányi Igaác földmívelésügyi miniszter képviselték.

Megjelentek: gróf Károlyi Sándor, Márkus József főpolgármester, Halmos János polgármester, Schermann Alajos főorvos, a Fehér kereszt-egyesület képviselőjében Tabódy József kamarás, Szalárdy Mór főorvos.

A Vendel-utczában a Ranolder-intézet növendékei és az egyesület István-telki kertészeti

intézetnek növendékei állottak sorfalat. A nagy számban megjelent vendégeknek nem kellett soká várakozniok.

Pont 11 órakor két udvari fogat állott meg az intézet kapuja előtt. Mária Valéria kir. hercegasszony érkezett meg Vécsey bárónő udvarhölgy és gróf Cappy huszárőrnagy kamarás kíséretében.

Az intézet kapujában Adler-Bancalari Hedvig alelnök és a miniszterek, a lépcsőházban gróf Károlyi Sándorné és a polgármesterek fogadták a fenséges asszonyt, aki sima fekete bársonyrubát és rózsaszínű kalapot viselt.

A kir. hercegnő örömet fejezte ki gróf Károlyi Sándornénak, hogy eljöhett a szép ünnepélyre. A grófné itt bemutatta a főhercegnének Márkus főpolgármestert és Halmos polgármestert, kiktől a fenséges asszony az épület fenállásának ideje felől tudakozódott. Azután a megjelent hölgyek sorfala közt a házi kápolnába ment a királyi hercegasszony, ahol Karlz Vilmos plebános mondotta a misét, mely alatt az intézet énekkara zengett dalokat. Misa után a fogadó-terembe ment a királyi hercegasszony, akit itt Novák Lajos kanonok üdvözölt szép beszéddel. Azután két kis intézeti növendék leány mondott megható köszönetet a fenséges asszonynak, aki mindkét kicsikét megcsókolta.

Erre megkezdődött a cercle. A főhercegnő megszólította a miniszterelnököt, Wlassics és Darányi minisztereket, a főpolgármestert. Azután a megjelent választmányi hölgyeket mutatta be gróf Károlyi Sándorné és Adler-Bancalari Hedvig. A fenséges asszonynak mind-egyik hölgyhez volt néhány kedves, egyszerű kérdése, melyek különösen az intézet fejlődését és ügyét illették.

Azután Vámos Gyula dr. főorvys vezetése mellett a kir. hercegasszony megtekintette az intézet helyiségeit. A hálóterem, az óvoda, valamint a czélszerűen berendezett intézet minden egyes helyisége nagy mértékben megnyerte a kir. hercegnő tetszését, amit folyton szives szavakkal adott tudtára kíséretének.

Végül a kir. hercegasszony beirta nevét a látogató könyv első lapjára és szívélyes búcsut vett a megjelentektől, megelégedését és örömet fejezve ki a látottak fölött. Az utczán ezalatt nagy tömeg gyűlt egybe, melynek lelkes éljenzése közt távozott a népszerű kir. hercegasszony.

A népszámlálási adatok közlése.

— A miniszter átirta a bibornokhoz. —

Az elmúlt év utolsó napján eszközölt népszámlálás adatainak lemásolását bejelentő hivatal céljaira, több város kérte a minisztertől, aki azt, a törvényre való hivatkozással nem engedte meg.

Várad bibornok-püspöke: dr. Schlauch Lőrincz Ő Eminenciája, valamint több lelkész szintén óhajtották megszerezni az adatokat, de csak annyiban, hogy egyik vagy másik községben vallás és felekezet szerint csoportosítva mennyi a lakosok száma, tehát nevek nélkül, amiből önként következik, hogy az adatok beszerzésének célja csupán a kiadandó Schematismus helyes összeállítása volt.

Annak idején nem engedte a miniszter, hogy még a számlálólapok beküldése előtt lemásoltassanak bármely adatok, azonban később intézkedett, hogy egy a városoknak, mint az egyházak részére a népszámlálás adataiból a hivek neve, lakása és a személyazo-

egy darabig, aztán csak ugy a foga közül ejtette ki:

— Hát aztán mennyire vagy Borcsával?

A legény meghökken a váratlan kérdésen.

— A hogy azelőtt, — sehogyse. Nem asszonyt keresni jöttem tán ide.

— Hát akkor minek kellett Csizik Andrásnak meghalni, hé? . . .

— Az Isten akarta ugy — mondta a legény, minek mondja azt nekem kigyelmed?

— Jól vigyázz magadra Cser Dénes, a vén sasnak még jó szeme van. Ki ásta körül a padkát, a mi rá omlott Csizik Andrásra? Megismertem az ásód nyomát . . .

A legénynek megint fekete lett az arca és megszorította a csákányát:

— Mondja-e még kigyelmed egyszer?

Az öregnek is megvillant a szeme.

— Lassabban Cser Dénes. Odanézz. Látod-e a napot ott tulnan a garati átvágásnál? Ha mire lemegy és te közülünk el nem kotródol valamerre, holnap ilyenkorra megvasalnak a csendőrök — érted? De nem akarom, hogy szegyen essék rajtunk, Borcsa se tudja meg, ne félj. Hát elkotródj, — mondom.

. . . A csegői nagy meder régen kész volt már, és a szegény Boris csak nem tudta elgondolni, miért nem jön a vigasztalására többé Cser Dénes.

nosságra vonatkozó adatokat a központi statisztikai hivatal elkészíthesse, természetesen a másolási költségek megtérítése ellenében.

Dr. *Schlauch* Lőrincz bíbornok ur ő Eminenciája az egyházmegye lelkészeinek megengedte, hogy a hívek jegyzékeinek tökéletesítésére a névjegyzéket a szükséghez képest elkészíthessék a statisztikai hivatal által.

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszternek a bíbornokhoz intézett átirata a következő:

Ad 171. eln. sz. Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter.

Főmagasságu Bíbornok-Püspök Ur!

Folyó évi január hó 3-án 3208. szám alatt kelt nagybecsű levelére, melyben Főmagasságod azzal a kéréssel méltóztatott hozzám fordulni, engedném meg, hogy a közigazgatási hatóságok az egyházi névtárak helyesbítéséhez szükséges népszámlálási adatokat a lekipásztoroknak kiszolgáltathassák, folyó évi január hó 7-én 171. eln. sz. alatt Főmagasságodhoz intézett táviratomban kénytelen voltam Főmagasságoddal tudatni, hogy a közvetlen népszámlálási adatoknak a közigazgatási hatóságok által való kiszolgáltatásához az 1897. évi XXXV. t.-cz. 15. §-ában foglalt rendelkezésre való tekintettel, legnagyobb sajnálatomra nem járulhatok hozzá.

Megjegyzem egyúttal, hogy gondoskodni fogok róla, hogy a népszámlálási adatokat községenként és hitfelekezetenként tartalmazó hivatalos forrásmű még a folyó év vége előtt közzététessék, a mi által az egyházi névtárak helyesbítéséhez szükséges számszerű adatok is rendelkezésre fognak állani.

Időközben több városi hatóság részéről az a kérés intéztetvén hozzám, hogy a népszámlálási egyéni adatok egyneműjének bejelentő-hivatal céljára való felhasználását engedjem meg, az 1897. évi XXXV. t.-cz. 15. §-ára való tekintettel e kérelmeknek sem adhattam helyt, abban az értelemben, hogy a közvetlen népszámlálási adatokat maguk a városi hatóságok használják fel, illetőleg másoltassák le s ez által a másolók a számlálólapoknak oly adatairól is tudomást szerezhessenek, a melyeknek kiszolgáltatása az 1897. évi XXXV. t.-cz. 15. §-ával ellenkeznék. Minthogy azonban a bejelentő hivatalok céljaira kért adatok kiszolgáltatásának kérése a közérdekre való hivatkozással történt s minthogy a törvényhozás az 1897. évi XXXV. t.-cz. 15. §-ában foglalt rendelkezésnek megalkotásánál, a mely a statisztikai adatoknak illetéktelen egyének részére való kiszolgáltatását tiltja, tulajdonképpen azt a szempontot tartotta szem előtt, nehogy az adatszolgáltatási kötelezettség teljesítéséből az adatszolgáltató felekre valamely anyagi vagy erkölcsi kár háruljon s végül mint hogy a bejelentő hivatalok céljaira a városi hatóságok csupa olyan czimtári természetű adatoknak kiszolgáltatását kérték, a melyeknek kiszolgáltatásából az adatszolgáltató felekre semmiféle hátrány sem származhatik, sőt a mely adatoknak az 1897. évi XXXV. t.-cz. 17. §-ának 2-ik bekezdése értelmében még nyilvánosságra juttatása is meg volna engedve, nem zárkoztam el az elől, hogy a kért népszámlálási adatoknak a bejelentő hivatalok céljaira való felhasználását megengedjem, akképen azonban, hogy az adatoknak lemásoltatását ne a városi hatóságok végezzék, hanem a másolási költségek megtérítése ellenében a m. kir. központi statisztikai hivatalnak, a statisztikai törvény szigorú rendelkezése alatt álló hivatalos személyzete teljesítse.

A városi hatóságok által bejelentő hivatalok céljaira kért népszámlálási adatoknak kiszolgáltatását illetőleg ily elvi megállapodásra jutván, nem látok akadályt arra nézve, hogy a mennyiben netalán egyházi, illetőleg vallás-erkölcsi célra kívántatnék népszámlálási egyéni, de ugyancsak tisztán czimtári természetű, tehát olyan adatoknak kiszolgáltatása, amely adatoknak közléséből az adatszolgáltató felekre semmi hátrány nem származhatik, ez adatok-

nak a statisztikai hivatal útján való kiszolgáltatását szintén megengedjem.

Főmagasságod ugyan a f. évi január hó 3-án 3208. szám alatt kelt nagybecsű sorai-ban a hívek számát feltüntető adatokról, tehát nem egyéni adatokról méltóztatott említést tenni, e számszerű adatok pedig a még a f. év vége előtt nyilvánosságra bocsátandó hivatalos forrásműből is rendelkezésre fognak állni, mindazonáltal indítatva érzem magamat, h gy esetleges félreértés elkerülése végett Főmagasságoddal is közöljem a fent kifejtett elvi álláspontomat, mely szerint némely egyéni adatoknak bejelentő-hivatal céljára a m. kir. központi statisztikai hivatal által a költségek megtérítése ellenében készítendő másolatok alakjában a közigazgatási hatóságoknak való kiszolgáltatását megengedhetők találtam s ugyanilyen természetű adatoknak hasonló módon egyházi célra való kiszolgáltatását is a törvény rendelkezésével összeegyeztethetőnek vélem. Ha tehát főmagasságod netalán vallás-erkölcsi célból hasznosnak vagy szükségesnek vélné, hogy a főhatósága alá tartozó egyházmegye egynemű egyházköz-sége részére ne csak a számszerű adatok, de a hívek nevére és lakására vonatkozó vagy egyéb a hívek személyazonosságát feltüntető adatok is kiszolgáltassanak, méltóztatnék lekipásztorait figyelmeztetni, hogy ilyenmű adatoknak kiszolgáltatása iránt forduljanak közvetlenül a m. kir. központi statisztikai hivatalhoz, a melyet a szóban forgó adatoknak a másolási költségek megtérítése fejében való kiszolgáltatására felhatalmaztam.

Önként értetik azonban, hogy az adatok kiszolgáltatását a legrövidebb idő alatt kell kérni, hogy a statisztikai hivatal a népszámlálási anyag feldolgozása közben a legalkalmasabb időpontot választhassa ki a szóban forgó adatoknak lemásolására, a midőn e munkálat a tulajdonképeni népszámlálási munkát a legkevesebb tartóztatja fel s a midőn a lemásoltatás a legkevesebb költség ráfordítással eszközölhető.

Fogadja Főmagasságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1901. év február hó 19-én.

Hegedüs s. k.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Április 27. A Népevelési egyesület választmányi ülése d. u. 4 órakor.

Április 27. A tanítók segélyegyletének közgyűlése d. u. fél 5 órakor.

Április 28. A kath. legényegylet közgyűlése.

Április 28. A 48-as honvéd egyeslet elnökválasztó közgyűlése.

* A számonkerőszék működése. Dr. *Beöthy* László főispán és dr. *Bulyovszky* József polgármester, *Reinle* Gyula főispáni titkár és *Istvánffy* István aljegyzőből álló bizottság, tegnap délután a rendőrséget vizsgálta meg. A bűnügyi elnöki és kihágási ügyosztályt a legnagyobb rendben találta. A többi ügyosztályok megvizsgálására holnap kerül a sor.

* **Gazdátlan ékszer.** Bihar-Tordán *Madar* Gábor két arany kézelő gombot ki-nált négy forintért eladásra. A gombokba *M. B.* monogram volt bevéve s állítólag egy fiatal embertől vette a debreczeni állomáson. A csendőrség házmotózást tartott s több aranygyűrűt találtak nála kék kövel és igazgyönggyel. *Madar* arra nézve, hogy ezeket hol vette, felvilágosítást adai nem tud. Gyanusnak tünt fel a csendőrségnek s elkobozta és letétbe helyezte a b.-tordai járásbíró-ságnál. Most keresik az ékszer tulajdonosát.

* **A német császár Abbáziában.** Abbáziából jelentik, hogy Berlinből odaérkezett hírek szerint a német császári pár a nyár egy részét Abbáziában fogja tölteni.

* **Ováció Steinberger kanonoknak.** Azon alkalomból, hogy az apostoli király ő Felsége dr. *Steinberger* Ferencz kanonokot, a helybeli papnövelde tudós rectorát szegszárdi apáttá nevezte ki, a papnöveldei tanárok és elöljárók csütörtök este barátságos vacsorát rendeztek a szép kitüntetésben részesült igazgató tiszteletére. A lakomán részt vettek *Felszer* Antal apát-kanonok, dr. *Karácsonyi* János és dr. *Vucskics* Gyula plebánosok, *Kugler* Albert, dr. *Szemelhy* Géza pápai kamarás, püspöki titkár, dr. *Schweiger* Ede, *Ferencsik* Ödön, *Beleznay* Antal, dr. *Mayer* László, *Makucz* Ernő s a szeminárium tanárok és elöljárók teljes számban. A kedélyes lakomán dr. *Steinberger* kanonok gyönyörű pohárköszöntőt mondott a bíbornok-püspök ő Eminenciájára, lelkesen magasztalva kiváló erényeit s hálásan ismerte el iránta régóta tanusított kegyes jóindulatát. Az ünnepeltre többen mondottak sikerült toasztokat, melyek közül kivált *Felszer* Antal apát-kanonok felköszöntője, melynek végén hatásos szavakban utalt arra, hogy a keresztnek, melyet keblén fog hordani az új apát, legyen mindenkor hű követője és lelkes védője, — kitüntek továbbá dr. *Karácsonyi* János és dr. *Némethy* Gyula felköszöntői, ez utóbbiak telve voltak a hazánk történetében kiváló szerepet játszott szegszárdi apát-ság multjából vett reminiscenciákkal. Az ünnepelő társaság minden tagja az őszinte tiszteletnek és a kitüntetés fölött érzett örömeinek számtalan jelével halmozta el az ünnepelt apát-kanonokot, ki a barátságos lakoma végéig ott maradt tisztelői között.

* **A homokbánya halottja.** Az angyalföldi Tyroler-féle homokbányában a napokban Major András napszámos hullájára akadtak. A holttestet a rendőrség beszállította a morgneba, de egyúttal vizsgálatot is indított a rejtélyes ügyben. Már a helyszíni szemle alkalmán feltűnt a rendőrségnek, hogy a Tyroler bányájában napirenden van a földcsuszamlás, sőt a bizottságot is az a veszedelem fenyegette, hogy a morzsamló föld eltemeti. Nagyon valószínű tehát, hogy Majort is a föld temette el. A tetemnézőben csak ma délután ejtik meg a törvényszéki boncolást és ennek az eredményétől függ most a vizsgálat további sorsa.

* **A legujabb világnyelv.** A minap a trieszti esküdtszéknek egy Grigorin nevű horvát ügyvéd a következőket kiáltotta oda: »A horvát nyelvet mindenütt ismerik és jó volna, ha a trieszti esküdtek is értenék.« A trieszti »Piccolo« című lap erre a következő talpraesett választ adja: Grigorin ügyvéd ur szavaihoz, hasonló paradoxonnal élve, azt lehetne mondani, hogy a horvát nyelv a legkevésbé ismert nyelv a világon. A mi állításunkat legalább konkrét példával tudjuk igazolni. A pekingi követségek ostroma alkalmával az osztrák-magyar követség egy hivatalnokának diplomáciai sürgönnyt kellett továbbítania. A siffrizott iráshoz nem értett, viszont azonban bizonyos akart lenni abban, hogy a táviratot a czimzetten kívül senki se értse meg, miért is azt horvát nyelven fogalmazta meg. Talán azóta lett a horvát nyelv világnyelvvé.

* **Szelhámos utitárs.** Fazekas Károly szítás segéd tegnap Zilahról Váradra jött. Utközben egy intelligens külsejű, trachomás szemű fiatal ember utitársul mellé szegődött. Váradra ér-vén, Fazekas megvendégelte ismeretlen társát, ki később, a Nyiri patika előtt elkérte a tula ezüst óráját, hogy bemehessen vele Nyiri gyógyszerészhez, aki — mint állítá — rokona. Fazekas szívesen oda adta s nem is látta többé sem utitársát, sem az óráját. Feljelentést tett a rendőrségnél s a széihámos fiatal embert nyomozzák.

* **Összegett asszony.** Megemlékeztünk tegnap arról a borzalmas esetről, hogy *Veress Károly* kézbesítő lerészegedett állapotban feleségéhez vágta az égő lámpát, amelytől annak ruhája lángba borult. A szerencsétlen szegény asszony halálán van s aligha éri meg a reggelt, oly borzasztó égési sebeket szenvedett. Tegnap délután feladták a szerencsétlennek a halotti szentségeket. Leánya, Erzsébetnek és Szimón Artimi Kovács legénynek, akik az égő asszony segélyére siettek, szintén oly borzasztóan összegett a kezük, hogy tegnap mindkettőt be kellett szállítani a kórházba. Valószínűleg amputálni kell mindkettőnek a kezét. A borzalmas ember: *Veress Károly* mindent tagad. Daczára az asszony vallomásának, azt állítja, hogy nem nyúlt az égő lámpához, hanem egy kést vágott az asztalhoz s attól borult le a lámpa.

* **A bohéme-költő mosónője.** A nemrég elhunyt *Toussin* Alfréd, ismert párisi bohéme-költő végrendeletében, miután barátainak az iránta tanúsított jóakarókat köszönetet mond, a többi között a következőket írja: „Hálátlan volnék, ha megfeledezném az én jó mosónőmről asszonyról, aki 20 éven át mosta fehérneműimet, anélkül, hogy csak egyszer is cselzást tett volna fizetésképtelenségemre.” Hogy egy bohéme-költő megírja a saját végrendeletét, ez is már különös dolog, de hogy egy mosónő 20 éven át ingyen szolgálja ki kliensét, az csak Párisban, Madame Sans Gêne házában eshetik meg.

* **Szerencsétlenség egy bányában.** Alsó-Sajón a rimamurányi vasmű-részvénytársaság bányájában iszapömlés történt. Hét munkást eltemetett az iszap. Eddig kettőnek a holttestét találták meg. Remélik, hogy a többi sikerül megmenteni.

* **Betörők bűnhődése.** Nagy szerencsétlenség történt e hó 24-én éjjel *Mogyoródon*. *Grossmann* Márkus ottani kereskedő pinczejében robbanás volt s áldozatul estek a robbanás előidézői is. A szerencsétlenség részletei a következők: *Grossmann* Márkusnak vegyeskereskedése volt a Templom-utcában. Az áruknak nagy részét köztük a petroleumot is az épület alatt lévő száraz pinczehelyiségben tartotta, mely az épületnek egyik szárnya alatt volt. E hó 24-én éjjel két mogyoródi ember: *Virág Márton* és *Csóka Mihály* feltörték *Grossmann* pinczejét, hogy az ott elhelyezett árukat megdézsmálják. A betörők úgy látszik, gyertyát gyújtottak, melynek lángja odaérintett a petroleumhordóhoz. A hordó felrobbant s a kiömlött gáz és tűz megölte a két betörőt is. A robbanásra talpon volt a környékbeli lakosság, kik csak hosszas fáradságos munka után tudták a tüzet eloltani. A robbanás tönkretette a pince fölött lévő épületrészt is. *Grossmann* és családja az épület másik részében lakott s így a nagy rémületen kívül más bajuk nem történt. A tűz eloltása után megtalálták a két betörő holttestét. Mind a kettő nagy számú családnak volt feje, kik életükkel adóztak gonosz mesterségükért. A megejtett vizsgálat kétségtelenül megállapította, hogy a szerencsétlenséget a két betörő idézte elő. A robbanás által okozott kár meghaladja a 8000 forintot, a mely biztosítva nem volt. Mind ennek daczára *Grossmann* a hatóság felelősségre fogja vonni a petroleum tartása és kezelésére előírt szabályrendelet be nem tartásáért.

* **Öreg ember szerelme.** *Pilát* Ferencz dubovai lakos hatvan éves kora daczára szerelmessé lett *Kanyó Ábris* odaváló lakos *Kati* nevű leányába. Az öreg *Pilát* gazdag ember lévén, nem titkolta szerelmét a 18 éves viruló szép leány szegény szüleinek jó módot ígért, ha a leányt hozzáadják feleségül. Azonban sem a szülők, sem a leány nem voltak hajlandók *Pilát* ajánlatát elfogadni, daczára annak, hogy az öreg ember készen volt fele vagyonát rögtön átírni a leány szüleinek. *Pilát* mindennek daczára nem tudott lemondani szerelméről. Minden-

áron birni akarta a leányt s hogy cselét érjen, cselhez folyamodott. Megegyezett egy *Maronka* nevű öreg asszonnyal, a kit pénzzel rá vett, hogy csalja magához *Kanyó Kati*t. Az öreg asszonynak sikerült tegnapelőtt délután magához csábítania a leányt a kit már várt a vén szerelmes. Alighogy a leány bement, *Maronkáné* rá zárta az ajtót s ezután is, mint a ki jól végezte dolgát, eltávozott. A megrémült leány segítségért kiabált és védekezett az öreg támadása ellen, miközben a dühös szerelmes leszaggatta róla a ruháit dulakodás közben. A leánynak sikerült nagynehezen az ajtót felszakítani s azon rongyosan, összetépett hajjal kifutott az utcára. Csakhamar meghallotta ezt a leány apja és testvérbátyja, kik nagy néptömegetől kísérvé, körülvették *Maronkáné* házat; *Pilát*ot kivonszolták az udvarra és ott dorongokkal agyonverték. A felbőszült nép még akkor is rugdalta, mikor már mozdulatlanul hevert vérében. A csendőrség letartóztatta *Kanyó Ábrist* és fiát, valamint *Koros Ferencz* és *Latyák Márton*t, mint a kik *Pilát* agyonverésében segítettek. *Maronkáné* elmenekült a nép dühe elől s azóta még nem is tért vissza lakására.

* **Névváltoztatás.** *Kiskoru Vesselgruber Vilmos* magyar államvasuti mozgóór, biharpüspöki lakos vezetéknévét »Kápolnai«-ra változtatta.

* **Alkalmazást nyer irodai teendőkhöz.** *Jártas* keresztény leány szerény feltételek mellett. Bővebbet a kiadóhivatalban.

EGYESÜLETEK.

Elnökválasztás a 48-as honvédegyületben. A biharmegyei és nagyvárad 48-as honvédegylet elnöki széke megüresedett néhai dr. *Grósz* Albert elhunytával. Az egylet választmánya már intézkedett, hogy az egyesület vezetőt nyerjen, s vasárnap közgyűlésre hívja össze a tagokat. E végből a következő meghívó közlésére kérték fel lapunkat:

Van szerencsém a Nagyvárad városi és biharmegyei 48—49-es honvédbajtársakat a f. évi ápril hó 28-ik napjának délelőtti fél 11 órára a városháza kis tanácstermében tartandó közgyűlésre tisztelettel meghívni.

Tárgy: elnök választása és több tárgy elintézése.

Nagyvárad, 1901. ápril hó 26.

Némethy Károly,
alelnök.

A Biharmegyei Népevelési-Egyület gyűlése. A »Biharmegyei Népevelési-Egyület« választmánya ma, (szombaton) április 27-én délután 4 órakor, saját helyiségében (Nagyeciacz-tér, közs. polg. finiskola épület földszint 10. számú ajtó) választmányi gyűlést tart.

IRODALOM.

A Szigligeti-társaság évkönyve.

Három év munkásságának eredményét foglalja magában ez a 268 oldalas kötet, mely dr. *Bodor Károly* és *Láng József* szerkesztésében a napokban hagyta el a sajtót. Örömmel jelezzük megjelenését, mint a mely egy csomó értékes és érdekes dolgozattal gyarapítja ismét Nagyvárad irodalmát. Az 1896. és 1899. évek közti működést a maga teljességében mutatja be a következő tartalom:

Előző gyanánt. A Szigligeti-Társaság története 1896—1899. Irta: *Bodor Károly*. A tudomány csodjéről. (Elnöki megnyitó.) Elmondta: *Rádl Odön*. Egy virág kultusza. Irta: *Potássy János*. *Kompolthy Veronka*. (Költemény.) Irta: *Szalóki Elek*. A hegyek között. Irta: *Szunyogh*

Lorándné. A törvényről. (Szabad előadás.) Elmondta: *Dr. Hoványi Gyula*. Elnöki megnyitó beszéd az 1896-iki Szigligeti-ünnepélyen. Elmondta: *Rádl Odön*. Az irás mesterségéről. Irta: *Özv. Személy Kálmán*. A legszebb est. Irta: *Dr. Bodor Károly*. Millennium és Darwinizmus. Irta: *Huzella Gyula*. Kurucz dalok. Irta: *Endrődi Sándor*. Evi menyasszony. Irta: *Fehér Dezső*. Az ember. Irta: *id. Gyalóky Lajos*. Don Alvarez. (Költemény.) Irta: *Bölvény József*. A csunya nőkről. Irta: *Dr. Adorján Armin*. Elnöki megnyitó beszéd az 1897-iki Szigligeti-ünnepélyen. Elmondta: *Sipos Orbán*. Eta könyvből. (Költemények.) Irta: *Ily. Kocsán János*. Szívek harcza. Irta: *Somogyi Béláné*. Elnöki megnyitó beszéd Derecskén. Elmondta: *Rádl Odön*. A szociálizmusról. Irta: *Dr. Gyémánt Jenő*. Otthon. Irta: *Dr. Bodor Károly*. A hetedik Ugrovics-leány. Irta: *Adorján Emil*. Elnöki megnyitó beszéd az 1898-iki Szigligeti-ünnepélyen. Elmondta: *Rádl Odön*. Az asszony tragédiája. (Költemény.) Irta: *Bekszics Gusztávné*. Hadgyakorlaton. (Költemény.) Irta: *Nagy Endre*. A nő polgárjogi helyzetének fejlődése napjainkig. Irta: *Sulyok István*. Elnöki megnyitó beszéd a nagyvárad 48-as honvédek száz éves ünnepén. Elmondta: *Rádl Odön*. Ebredés. (Költemény.) Irta: *Somló Sándor*. Száz év küzdelmei. Irta: *Náményi János*. Ethikai törekvések. Irta: *Dr. Grósz Menyhért*. A kőkényesi molnármester. Irta: *Albisy Katalin*.

Az »Egyházi Közlöny« 17. száma a következő tartalommal jelent meg: Vezércikk: Idők jele. — Egyházi értesítő. — Tárca: Szent Czeczília vagy a zene hatalma. — Nem kell a feszület. — Hétről-hétre. — Bibliát a nép kezébe. — A trónörökös nyilatkozata. — Istenkáromlás — csupa »türelmességből«. — Meghalt egy pap. — Az alkohol. — »A babonás róm. kath. egyház.« — Mi az ultramontán. — Lelkipásztor. — Személyi hírek. — Memento. — Hírek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

A megrendelések Budapest, VII., Szegényháztér 8. sz. alá a szerkesztőségbe küldendők. Előfizetési ár egy évre 10 kor.

Igazságszolgáltatás.

Agyonverték pálinkázás közben.

— Esküdtzéki tárgyalás. —

Az elmúlt év nyarán Körösszeg községben *Kracsum* Mojszi és *Kotyecz* Lőrincz kutat ástak *Adler Mór* udvarán s annak az öröme, hogy a kutatást befejezték, áldomásra egy fél liter pálinkát kaptak. A lakomában jóbarátságból *Aburdán Györgyöt* is részesítették s mivel a fél liter pálinka csakhamar elfogyott, *Kracsum Mojszi* még egy liter pálinkát rendelt.

Midőn már a szesz a fejükbe szállott, *Kracsum Mojszi* erősen dorgálta *Aburdánt*, amiért nem akarja megmenteni a szegénytől s nem veszi feleségül *Kriszte Katiczát*, akivel már régebben szerelmi viszonyt folytatott.

A szóváltásból verekedés támadt s csakhamar előkerült egy kés és egy balta és előbb összeverték a balta fokával *Aburdánt* s aztán egyszerűen kidobták a kocsmából. Ösmerősei találták meg s vitték lakására a holtravert embert, akinek az erős tompa ütéseken kívül eltörték a gerinczét. Ez utóbbi sérülése, a boncz-jegyzőkönyv szerint, feltétlenül halálos volt.

Még az nap meghalt a szegény ember.

Ez ügyben tegnap volt az esküdtzéki tárgyalás a nagyvárad 48-as honvédszéken.

A tárgyaláson *Millye* Gyula elnököt s *Grámm* Sándor és *Fassie* Pál bírót, dr. *Nagy Géza* kir. ügyész vettek részt a tanácsban. A két vádlottat *Kurländer* Ede és dr. *Weiszberger* Lipót ügyvédek védtek.

A vádhatóság képviselője szándékos emberöléssel vádolta mindkettőt.

Az elsőrendű vádlott Kotyecz Lőrincz mindent beismert, Krecsum, a másodrendű vádlott azonban tagadott, azt állítván, hogy ő egy ujjal sem nyult hozzá a szerencsétlen Aburdánhoz.

A kihallgatott tanúk közül azonban hárman bizonyították, hogy Krecsum beismerte előttük, miszerint ő is ütötte Aburdánt.

A vád- és védő beszédekre csak holnap kerül a sor, ítélet pedig valószínűleg csak holnap este lesz.

Tizenyelez nap három párbajért.

Ifj. Bige György volt nagyváradi, jelenleg budapesti lakos, kit a vidéki kir. járásbiróság a napokban hírlapi közlemény útján idézett meg, a múlt év nyarán három rendbeli pisztoly párbajt vívott és pedig Bodor Ernő b. tordai vasuti tiszttel, Pavella Zsigmond joghallgatóval és Menszár Jenő megyei irnokkal. Utóbbiakkal szemben már megtörtént és ítélettel befejezte a tárgyalást a bíróság.

Ifj. Bige Györggyel szemben azonban a tárgyalás megtartható nem volt, mivel megidézni nem tudták. A hírlapi idézés folytán a mai napon megjelent Bige, kit a városi járásbiróság egy rendbeli, a vidéki járásbiróság pedig két rendbeli párviadal vétsége miatt vont felelősségre.

A városi járásbiróság két napi, a vidéki járásbiróság pedig 14 napi államfogházzal büntette ifj. Bige Györgyöt, ki az ítéletben megnyugodott.

Mínt hogy vádlottak azonban ilyen esetben az új bűnvádi eljárás értelmében öszbüntetést kérni van joga, ifj. Bige György ezen jogára való figyelmeztetés után kérte az öszbüntetés kiszabását, melyet a vidéki járásbiróság tizenyelez napi államfogházban állapított meg, miben vádlott megnyugodott s így az ítélet jogerős.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: Szegény Jonathán.

Vasárnap:) d. u. Feneleányok.
) este Ocskay brigadéros.

Szegény Jonathán.

A tegnapi operett mintha a tegnapielőtti drámaelőadás hatása alatt került volna színre. Egyik legszebb Millöcker-féle operett második felvonása után a közönség jó része hazament. Van ebben némi része annak is, hogy az előadások egy fél órával később kezdődnek s a II. felvonásnak fél 11-re lett vége; de mégis a legfőbb ok az volt, hogy az előadásban nem volt semmi tűz, semmi élénkség. A mi annál inkább sajnálandó, mert a jelenlegi társulatnak legfőbb, sőt — sajnos — csaknem egyedüli erőssége az operett.

Igazán csak Székely Irén (Harriet) énekében gyönyörködtünk. Annyi finom árnyalat volt különösen a piano-részekben, hogy ezekért már érdemes volt végignézni a különben nem érdekes előadást. Az ő bűvös énekéhez méltó kíséretet szolgáltatottak Nyárai (Quickly) és Pintér (Jonathán) tréfái. Pintér az ének-részekben ott tűnt ki, a hol gyorsabb volt a tempó; már például a szegény Jonathán-ke-ringő nem sikerült. Kedves volt, mint mindig Amon Margit.

Minden jóakarata mellett sem arathatott általános sikert Perényi (Vandergold); de azért

ez a szerepe még egyike a jobbnak. Közepes értékű alakítás volt Désié és Erdélyié.

Az énekkartól hallottunk már jobb dolgokat is; egyedül Vank István vette a dolgát lelkiismeretesen. Ellenben igen gyöngye volt a hat diákkisasszony éneke.

Zenekar, rendezés megfelelők. — r.

A vasárnapi előadások. Vasárnap este ismét színre kerül Herczegh Ferencz diadalmas színműve, az Ocskay brigadéros a már ismert szereposztásban. Délután 3 órakor fél helyárok mellett a Feneleányok című pompás fővárosi életképet adják. Az Ocskay brigadéros előadására jegyek előre válthatók ma, szombaton d. u. 3 órától 5-ig a színházi pénztárnál.

A színiévad meghosszabbítása. A város és Somogyi Károly színigazgató között kötött szerződés szerint a téli színiszezon a Szigligeti-Színházban októbertől májusig tart, azonban az igazgatónak joga van tíz hónapra is kitolni a színiévet, akként azonban, hogy július és augusztus hónapok alatt zárva legyen a színház. Somogyi Károly a mostani szezon június elsőig hosszabbítja meg s ez iránt előterjesztést tett a színiügyi bizottsághoz. Dr. Horváthy Géza, a színiügyi bizottság elnöke átirta a városi tanácshoz, amelyben ezen körülményt bejelenti.

A Szegény Jonathán, Millöcker gyönyörű operettjét ma, szombaton újra adják az első szereposztásban.

REGÉNY-CSARNOK.

Sibilla.

Írta: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

81.

Peregrin Blanch nagyon visszavonult. Kiténtetés volt ha meghívások egyikét követte, melyeket pedig nagy mennyiségben kapott. Még nagyobb kiténtetés, ha valakit házában fogadott. Két nő környezete. Az egyik Tadin asszony, idősbb özvegy, kit mint társalkodónót szerződtetett. Általában selyem hernyónak hívták azon szokásáról, hogy mindig aludt. Jelen volt, ha Sibilla férfi látogatást fogadott s minden társaságba elkísérte őt.

A másik sohasem távozott uraője előszobájából, hol a látogatókat fogadta és bejelentette. Természetesen ez senki más mint a tiszteletre méltó Hanna, kit sárkánynak neveztek s renoméja volt.

A látogatók között, kik a sárkánytól belettek jelentve és a selyem hernyó társaságában Sibilla elfogadott, reá nézve egyik sem volt oly kellemes, mint Cynár.

Biztos lehetett, hogy mindig vidám mosolylyal és sugárzó tekintettel fogadják. Még változó hangulata, mely nem ritkán teljes boldogságból bus komolylyá változtatta, Cynárnak bájos játéknak tűnt fel. A mélység, a gazdagság egész világa tárult eléje, ha a leánygyal beszélt. Alig tudta felfogni, megérteni, hogy mi lett Sibillából e pár év alatt.

Néha sötét sejtelen támadt benne, mintha Sibilla tulszárnyalta volna, de elnyomta azt, inkább a hódolatnál időzött, mely e bájos gyermektől kedvesebb volt, mint az egész művelt publikum elismerése.

Új alkotásra ösztönözte, mely őt és magát még magasabbra emelje. Dícsvágygyal dolgozott második drámáján s titkos féltékenységgel látta Peregrin Blanchot oly szerepekben ragyogni, mely nem muzsájának terméke volt.

Sibilla valami nagyot, szokatlant várt. Hisz előre kellett hatolnia, mint ő. Örömmel ádvözölte tehát, midőn egy napon elhozta kéziratát.

Tul boldogan, majdnem kiesapongó jókedvben, Cynár nem kételkedett a tetszésben növekvő elismerésben. Eppen oly biztos volt,

hogy utaik sohasem válnak el, hogy Sibillának őt szeretni kell, mint ő szereti.

A nélkül, hogy szerelmét szavakban kifejezte volna, a mai nap felvilágosította Sibillát arról, mit már rég sejtett. Tudta azt is, hogy utjának, melyre másnap indult, nincs más célja, mint hogy nagyon öreg anyja áldását kérje frigyökre. Nem tett semmit, hogy visszatartsa. Nem kételkedett, hogy szereti, hisz nem is tudta érez-e, vagy nem. Egész időn át arra törekedett, hogy érzelmeit ne ismerje. Nem gondolt a jövőre, hagyott mindent utján haladni s a kézirat után nyult. Hagyjunk pár napnyi időt, hogy annak benyomásait feldolgozza.

A nagy eleganciával berendezett szobasor végén feküdt egy félig bolthajtásos szoba, mely Sibilla kizárólagos tulajdonát képezte. Tanulószobája volt, röviden hegedű szobának hívták. Rendeltetésének megfelelően sem szőnyegek, sem függönyök nem gyengítették a hangot; semmiféle nipp dolgokkal nem találkoztunk ezen helyiségben. Egyetlen ékességét egy gyönyörű festmény, mely szt. Györgyöt ábrázolta, midőn a sárkányt megölte, képezte. A nap legnagyobb részét Sibilla hegedűje, zongorája és hangjegyei társaságában itt töltötte. Nem volt szabad, hogy zavarják. Tadin asszony sohasem lépett ezen szobába. Hanna, csak ha valami jelenteni valója volt. Vendéget ide nem vezettek és mint a kisasszony szentélyét tisztelték.

Ma is hegedűje karján, a vonót kezében tartva egyedül állt benne. Jó idő eltelt, míg keze megmozdult, melyben a vonót tartotta. Előtte felülve egy kézirat fektült, Cynár drámája. Szórakozottan tekintett ezen át a falon függő festményre.

Végre elkezdett játszani. Egy új dallam volt, saját szerzeménye, de nem tett öröme benne; csakhamar félbehagyta, másikba ment át. Ez sem sikerült. Kedvellenül letette a vonót.

— Öreg barátom, nincs más feleleted kérdésemre, mint ásitás és sóhaj? Akkor tanácsosabb, ha mindketten hallgatunk. — E szavaknál hegedűjét eltette s keresztszobába vont karokkal megállt a kép előtt.

(Folyt. köv.)

Az egyetemi kereszt.

— Távirati tudósítás. —

A kereszt ügyben az egyetemi tanács ma hirdette ki a határozatot, mely szerint 72 hallgatót megdorgálásra ítélték. Ez ügyről fővárosi tudósítónktól a következő tudósítást vettük:

Budapest, április 26. (Saját tud. táv.) Az egyetemi tanács határozata hetvenkét hallgatóra nézve marasztaló volt, amennyiben megdorgálásra ítélték őket.

A határozatot az egyetemi rektor a következő beszéd kíséretében hirdette ki: Az ítélet nem a belső szándékot, nem a kereszt kultuszt illeti, hanem a módot, melyet az ifjonti felhevülés a szándék végrehajtásánál kieszelt.

A végrehajtók fegyelembe ütköző cselekményt vittek véghez. Az ily fellépéstől pedig tartózkodniok kell. Nem akarják ezzel a keresztől elfordítani az ifjúságot, sőt a Pázmány és a Mária-Terézia egyetemén, a diák élet a kereszt jegyében virul, századokon át abban leli irányítóját. Ma is hamis az a viszhang, melyet a tüntetés a társadalomban keltett. Ugy tűnt fel, mintha e tüntetéssel egyetemünkön a keresztnek tiszteletet kellene kivívni. Egyikre sincs szükség, mert egyetemünkön ott volt és ott van mindég a kereszt.

A beszédet többen megéljeneztek.

TAVIRATOK.

Az összeférhetetlenségi bizottságból.

Budapest, ápril 26. (Saj. tud. táv.) Az összeférhetetlenségi hatos albizottságban Plósz igazságügyminiszter ismertette a tervezetet, mely huszonkét pontból áll. Ezek szerint az állandó bizottságban évről-évre választanak elnököt s ez volna a zsűrinek is az elnöke.

Vilmos császár beszéde.

Bonn, ápr. 26. A bonni diák-egyesületek szenior-szövetségének lakomáján Vilmos császár Loe tábornagynagy beszédére a következő beszéddel válaszolt:

Kedves bajtársaim! A legjobb szónokok egyikéhez fordultak, kik valaha a diák-egyesületek soraiból kikerültek. Szívem mély hálával van eltelve azért a szíves üdvözlésért és istenhozottért, a melyet ő excellencziája az önök megbízásából tolmácsolt. Eltalálta a hangot, a mely a német ifjakban örömet és lelkesedést kelteni alkalmas. Multunkra emlékeztet bennünket, a nagy napokra, a nagy időkre, amelyeket atyáink és sokan önök közül is, a kik közöttünk időznek, végig küzdöttek és végig harcoltak, remélem és elvárom az ifju nemzedéktől, hogy képessé fog tenni engem arra, hogy német hazánkat abban a szellemben, a hogy tegnap vázoltam és kifejeztem, szűk korlátosságában, a german faj kötelékében megtartsam, senki kedvére, senki bajára. De ha valaki bántani talál bennünket, önökre fogok apellálni és elvárom, hogy nem hagyjanak majd cserben. (Bravó!) Ehhez példaképek kellene természetesen s azért mindnyájuknak csak azt kívánhatom és mindenedelött önöknek, a kik ma itt összegyűlekeztek: hogy életök estéjén épp oly szép életre pillanthassanak vissza, mint ő excellencziája, nagyatyámnak hűséges szolgálója, hogy ha majdan nyugalomra hajják fejüket önökről is el lehessen mondani: jámbor és hűséges szolgák voltak.

A császár végül a hagyományos »szalamander« formájában Loe tábornagynagra és a szenior-szövetségre ültette poharát.

A püspök balesete.

Budweisz, ápril 26. (Saj. tud. táv.) Rziha püspök ma fitkárával kikocsizott. Utközben megvadultak a lovak s elragadták a kocsi, melyből a püspök eszméletlenül kibukott és hátgerinczét eltörte. Állapota igen aggasztó.

Edvárd király a glasgowi kiállításon.

London, április 26. A Daily Chronicle jelentése szerint Edvárd király julius végén az az orosz czár és esetleg a czárné társaságában meg fogja látogatni a glasgowi kiállítást. (M. T. I.)

A búrok harczi.

London, április 26. Kitchener lord jelenti Pretóriából tegnapi kelettel: Legutóbbi táviratom óta a következő jelentések érkeztek be: Elfogtunk 113 búr, 10 búr megadta magát, zsákmányul esett 138 puska, 99 ló, egy tizenkét fontos ágyú és 15.000 kiskaliberű töltény. Tizenkét búr elesett. Helvétianál egy 4-7 centiméteres ágyú esett kezünkbe, a melyet azonban előbb hasznavehetetlenné tettek a búrok. Kezünkbe esett azonkívül egy szintén hasznavehetetlenné tett Maxim-ágyú, sok szekér és marha. Angol részről elesett egy ember, megsebesült egy hadnag és hét ember. (M. T. I.)

Zászlószentelés.

Budapest, április 26. (Saj. tud. táv.) A Mária-kongregáció zászlóját Mária Valéria kir. hercegnő ajándékát ma szentelték fel, a kir. hercegnő jelenlétében. Az ünnepély az Erzsébet-városi templomban folyt le s a zászlót Kohl Medárd püspök, a hercegprimás segéde szentelte fel. A főszenetelést megelőzőleg bevették a szegeket, Volafka Nándor cz. püspök, nagyvárad kanonok, a szegedi a következő mondattal verte be: — Szűz Mária tiszteletére.

Vilmos a Mária-laachi kolostorban.

Köln, április 26. A Kölnische Zeitung jelentése szerint a német császár a trónörökös társaságában látogatást tett a Mária-laachi kolostorban, a hol Benzler benedécs apát fogadta a rendház valamennyi tagjával. Az apát üdvözlő beszédére azt válaszolta a császár, hogy a benedécs-rend mindig számíthat oltalmára és jóindulatára. Egyáltalán számíthat támogatására minden törekvés, a mely arra irányul hogy a lakosságban ébren tartsa a vallási érzést, a mint tegnap a diák-lakomán is mondtotta. (M. T. I.)

Elfogott magyar kém.

Páris, április 26. (Saj. tud. táv.) Ma itt elfogtak egy Janovics nevű magyar kémét.

A macedón-kérdés.

Szofia, április 26. Hire jár, hogy a macedón-kérdésben a kabinet tagjai között nagy véleménykülönbségek merültek fel. Paprikov hadügyminiszter szigorúan kíván föllépni a forradalmárok ellen, míg a miniszterek többsége ezt ellenzi. Most a fejedelem hazaérkezését várják, akinek talán sikerül majd elejét venni a miniszterválságnak. (M. T. I.)

A griesheimi katasztrófa.

Frankfurt, ápr. 26. A griesheimi katasztrófáról újabbán azt jelentik, hogy este 7 óráig 15 halott és sok súlyosan sebesült került elő. A romok alatt még sok áldozat van. A szerencsétlenség oszonna idején történt és ez az oka, hogy a szerencsétlenség áldozatai között több asszony is van. A gyöngén sebesültek száma meghaladja a százat. Az a hír, hogy több benzinkazán is felrobbant, nem igaz. A szerencsétlenséget kis tüzvész okozta, a melynek oka még nincs felderítve. A tüztől meggyuladt néhány pikrinsavval telt tartó és ez okozta az iszonyu robbanást. A szomszédházak részint meggyuladtak, részint az erős légnyomás döntötte őket romba. Egész Griesheimban alig van ház, a melynek ablakai össze nem zúzódtak volna. Benn azonban még folyton pusztít a tűz. A mentést éjjel fáklia világánál folytatták.

Frankfurt, április 26. Griesheimban éjfélre eloltották a tüzet, úgy hogy minden veszély megszűnt. Újabb holttesteket eddig nem találtak. A sebesültek számát 150-re teszik. Sok embernek nyoma veszett. Mintegy 1000 munkás kenyerét vesztette. A gyáraknak egy része folytatja az üzemet. A tüzvész a Max és Müller-cég kémiai gyárát és a griesheimi festőgyárnak egy részét is elpusztította. (Magyar Táv. Iroda.)

A pestis.

Fokváros, április 26. Hivatalosan jelentik, hogy a múlt héten itt 64 pestiseset fordult elő 33 halálozással. A betegek közt van 11, az elhaltak között 4 európai. Port-Elisabetben az e hó 16-án jelentett eset óta nem fordult elő újabb pestiseset. (M. T. I.)

Szigligeti-Színház.

Folyószám 188.

Idénybér. 184 sz.

Nagyváradon, szombaton, 1901. ápril. 27-én

Szegény Jonathán.

Operette.

S Z E M E L Y E K :

Mister Vandergold, dussgazdag	Perényi József
Tripp Jonathán	Pintér Imre
Quikly Tóbiás, impresszárió	Nyáray Antal
Catalucci, zeneszerző	Erdélyi Miklós
Brosztolone, bassista	Vank István
Dryander, tanár	Bognár János
Harriet unokahuga	Székely Irén
Novalszky, lengyel gróf	Deesy Alfréd
Arabella, testvére	Tóváry Anna
Billy	Bérczi Gyula
Molly	Ámon Margit
Viktor	Somolik Károly

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr. Tánlászék 1 frt. Erkölyülés 1-ső sor 60 kr., középső 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap vasárnap, április 28-án

délután 3 órakor, fél helyárrakkal

F E N E L E Á N Y O K.

Fővárosi életkép.

este 7 órakor, rendes helyárrakkal

Ocskay brigadéros.

Történelmi szinjáték.

KOZGAZDASAG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszantul« eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, április 26.
Buza októberre	7.81
Buza áprilisra	7.75
Tengeri	5.40
Rozs okt.	6.92
Zab ápr.	6.47
Káposzta, repce, aag.	—

Értéktőzsde.

	Budapest, április 26.
Osztrák hitel	721.75
Magyar hitel	728.50
Allamvasut	690.—
Rimamurányi	528.50
Magyar jelzálog	466.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. április 26-án.

Magyar aranyjárdék 4%	117.50
Magyar koronajárdék	92.95
Magyar vasuti kölesön aranyban 4,7%	120.75
Magyar vasuti kölesön ezüstben 3,7%	100.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	118.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	93.—
Halmérségi jog megváltási kötvény	99.75
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	93.75
Magyar nyereség-sorsjegy-kölesön	173.50
Tiszaháldyozás szept. sorsjegyek kölesön	141.—
Osztrák járadék papírban	98.25
Osztrák járadék ezüstben	97.80
Osztrák kőjárdék aranyban	117.60
Osztrák korona járadék	97.25
Osztrák állam-sorsjegyek	141.—
Osztrák magyar bank részvény	16.80
Magyar hitelbankrészvény	695.50
Osztrák hitelintézet részvény	691.—
Párisi vista	95.45
20 frankos arany (Napoleon'ori)	19.07
Rómetibrodalmi marka	117.52
London vista	240.25
20 márkás arany	28.50

Dr. VUCSKICS GYULA.

A
„TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6 >

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkészi hivatalok számára egyházhatósággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meholtak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anvakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők
a Szent Vincze intézet kiadásában megjelent b. e. MOGALL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

- Krisztus követése.* 80 fillér, 8, 12, 16 korona.
Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.
Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.
B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.
Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.
Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.
Az Urangyala, füzve 2 kor.
Liliomszálak, füzve 3 kor.
Csarnok, 3 korona.
Szent Halmok, 3 korona.
Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:
Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László
nyomda részvénytársaság

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos áruk mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legújabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben
a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hirlapok, folyóiratok, könyvek,
füzetek, röpiratok,
körlevelek, falragaszok,
hirdetmények,
részvények, árjegyzékek,
jegyzőkönyvek,
pénz- és hitelintézeti nyomtatványok,
étlapok,
meghívók, szinlapok,
egyházi és mindennemű világi nyomtatványok,
névjegyek, tánczrendek,
palackfeliratok, sorsjegyek,
gyászjelentések,
levélpapírok és borítékok,
valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkészi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.
 2. Megtértek jegyzéke.
 3. Hitehagyottak jegyzéke.
 4. Elvált házasságok jegyzéke.
 5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.
 6. Vegyes házasságok jegyzéke.
 7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.
 8. Kimutatás a plebánia állapotáról.
 9. Kereszteltek }
10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
11. Meholtak } papíron.
 12. Bevételi }
13. Kiadási } számadás-ívek.
 14. Adósok jegyzéke.
 15. Kereszteltek }
16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
17. Meholtak }
 18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
 19. Iskolai jelentés.
 20. Jelentés a templompénztár számadásairól.
 21. Kereszteltek }
22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
23. Meholtak }
- Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.